

Standpunt Natuur en Milieu:

Rijden op goede biobrandstoffen

februari 2006

Waarom biobrandstoffen?

Om ingrijpende klimaatverandering van meer dan 2 graden temperatuurstijging te voorkomen, moet de totale CO₂-uitstoot in westerse landen de komende decennia met 80% verminderen. Verkeer en vervoer is de sector waar de CO₂-uitstoot al jaren het snelste groeit. Om deze trend te keren is het noodzakelijk om het (fossiele) brandstofverbruik terug te dringen. Maar verkeer en vervoer zal altijd een grote hoeveelheid brandstof blijven gebruiken. Er moeten dus brandstoffen komen die klimaatvriendelijk zijn. Biobrandstoffen kunnen een belangrijke bijdrage leveren. Voor de productie van deze brandstoffen worden planten gebruikt die tijdens hun groei CO₂ opnemen en vastleggen in plantaardig materiaal. Bij verbranding komt deze opgenomen CO₂ weer vrij. Daardoor zijn biobrandstoffen in het gebruik theoretisch gezien CO₂-neutraal.

Natuur en Milieu is voorstander van goede biobrandstoffen

Nederland wil de Europese biobrandstoffenrichtlijn uitvoeren, die gericht is op vervanging van 2% van onze motorbrandstoffen door biobrandstoffen in 2005 en in 2010 van 5,75%. Natuur en Milieu vindt het van groot belang dat er milieuvriendelijke brandstoffen voor de transportsector worden ontwikkeld. Dat moet echter wel zorgvuldig gebeuren, zodat de netto CO₂-winst (de CO₂-winst over de gehele keten) voldoende is, er geen aanslag wordt gepleegd op kwetsbare ecosystemen en er geen afwenteling naar andere milieuaspecten plaatsvindt. We moeten fossiele brandstoffen met alle bezwaren van dien niet inruilen voor biobrandstoffen die niet op duurzame wijze geproduceerd worden. Duurzaamheidscriteria om bovengenoemde punten te ondervangen zijn nog in ontwikkeling. Als alternatief in de overgangsfase stelt Natuur en Milieu voor om een positieve lijst te hanteren met stoffen die naar verwachting zeker aan de randvoorwaarden voldoen.

Natuur en Milieu ziet weinig in de zogenaamde '1e generatie' biobrandstoffen zoals koolzaaddiesel en ethanol uit voedingsgewassen (suikerbiet/riet, graan). De milieuscore over de hele levenscyclus is niet goed en de mogelijkheden voor verbetering lijken te gering. Palmolie is om dezelfde en nog een aantal extra redenen zoals grootschalige kap van tropisch regenwoud en slechte sociale omstandigheden, niet verantwoord als biobrandstof.

Alleen brandstoffen op deze positieve lijst zouden in aanmerking moeten komen voor (fiscale) stimulansen.

De vervolgstap zou moeten zijn om biobrandstoffen nauwkeuriger te toetsen op duurzaamheidscriteria.

Positieve lijst

Natuur en Milieu heeft een eerste aanzet gemaakt voor een positieve lijst. Stimuleringsmaatregelen voor brandstoffen op een dergelijke positieve lijst zijn op korte termijn in te voeren en goed te handhaven, mits er voldoende informatie is over de samenstelling van brandstoffen.

Voor de positieve lijst hebben we biobrandstoffen geselecteerd die goed scoren op duurzaamheid of die de potentie hebben dat op termijn te doen. Goede biobrandstoffen zijn:

- Alcohol (ethanol) uit reststromen uit de agrarische industrie, zoals tarwegries, maïskolfkernen, stro, e.d.;
- Biodiesel die chemisch gefabriceerd wordt uit houtige biomassa van duurzame herkomst, zogeheten FT-diesel;
- Alcohol dat met schimmels geproduceerd wordt uit houtige biomassa van duurzame herkomst, zoals bermgras, snoeiafval, vezelhennep, olifantsgras, afvalstromen als pindadoppen en duurzaam geproduceerd hout.

De brandstoffen op deze lijst zouden nader gedefinieerd moeten worden op grond van de verderop genoemde randvoorwaarden. Vooral van belang is dat gewassen op duurzame wijze zijn geproduceerd.

Er zijn voldoende duurzame biobrandstoffen

Er zijn betere alternatieven voor de productie van biobrandstoffen. Ethanol uit reststromen van de voedingsmiddelenindustrie is een mogelijkheid die stukken beter scoort qua milieuwinst mits die reststromen niet gebruikt kunnen worden als diervoeder. Immers als we bio-ethanol maken van de reststromen en vervolgens extra soja moeten importeren om ons vee te voeren is de milieuwinst meteen weer weg. Er zijn evenwel onvoldoende reststromen om voldoende te produceren om al onze auto's op te laten rijden. Alternatieven zijn brandstoffen gemaakt van houtachtige gewassen zoals wilg of olifantsgras. Die scoren zeer goed. Met ethanol of zogeheten Fischer-Tropsch-diesel uit houtachtige gewassen kan op termijn de noodzakelijk 80% CO₂-winst wel gehaald worden.

Beleid voor biobrandstoffen moet sturen op duurzaamheid en prikkelen tot innovatie

Om dit alles mogelijk te maken moeten er randvoorwaarden gesteld worden aan de biobrandstoffen die Nederland produceert of invoert. Randvoorwaarden die de slechtste alternatieven buiten de deur houden en innovatie prikkelen. Alleen biobrandstoffen moeten toegelaten die gemaakt zijn uit duurzame grondstoffen en die de belofte hebben om op afzienbare termijn 80% CO₂-winst te leveren, gerekend over de hele productieketen. De biomassagrondstof die gebruikt wordt, moet gecertificeerd zijn op duurzaamheid, zodat de teelt ervan niet ten koste gaat van natuurgebied of voedselproductie. Concreet stellen wij voor om alleen biobrandstoffen te stimuleren, die echt grote winst voor het milieu opleveren.

Bijlage

Randvoorwaarden

Onze twee belangrijkste randvoorwaarden zijn:

1. De biobrandstof moet qua herkomst, productieketen en sociale aspecten voldoen aan een reeks randvoorwaarden. Voor de korte termijn gaat het om een beperkte lijst randvoorwaarden die voor de overgangstermijn nog vrij soepel zijn (zie hierna). Voor de langere termijn is er een uitgebreidere lijst randvoorwaarden nodig die nog ontwikkeld moet worden.
2. De biobrandstof moet een hoge netto CO₂-winst over de hele keten kunnen halen (dus na aftrek van de emissie in de productieketen van CO₂ en andere broeikasgassen). Op korte termijn is het doel een netto CO₂-winst van minimaal 50%. Op termijn moet voor de biobrandstof een CO₂-winst van ca 80% mogelijk zijn.

Randvoorwaarden voor 'goede' tweede generatie biobrandstoffen nader uitgewerkt

De herkomst van de als grondstof gebruikte biomassa moet vast staan en via een certificaat zijn gegarandeerd. De 'guaranty of origin' moet de afnemer in staat stellen vast te stellen of aan de volgende criteria wordt voldaan.

1. De CO₂-winst moet minstens 50% zijn in vergelijking tot de anders ingezette fossiele brandstof, met ontwikkelingsperspectief naar 80%.
Het gaat daarbij om de netto CO₂-winst. De emissies van CO₂ en NO tijdens de teelt en bij de fabricage van de brandstof zijn hier dus van afgetrokken. Evenals de CO₂-emissie uit de bodem als gevolg van de drainage van de akker. Er moet perspectief zijn op ca 80% netto CO₂-winst voor het gebruikte productieproces (hele keten) na doorontwikkeling van de productieketen. De energiebehoefte van de productieketen moet daarbij berekend worden als zijnde fossiele energie, behoudens direct gebruikte afvalstromen uit het productieproces.
2. De biomassa moet zijn geteeld zonder kunstmest en bestrijdingsmiddelen, uitgezonderd reststromen uit de voedselindustrie of timmerhoutproductie.
3. Naast de CO₂-winst moet ook de belasting van het milieu met andere stoffen bij benadering bekend zijn. Vanaf 1/1/2008 moet er een toetsing plaatsvinden of deze emissies klein zijn in vergelijking tot de emissies bij toepassing van de biobrandstof.
Vanaf 1/1/2008 moet er een toetsingscriterium zijn, waarmee gegarandeerd kan worden dat de niet-CO₂-emissies voor de keten als geheel klein zijn (het gaat met name om emissies naar lucht, water en bodem als gevolg van verliezen aan mineralen bij de teelt, de motoremissies van landbouwmachines en transportmiddelen en de emissie van het industriële productieproces).
4. De biomassa mag niet afkomstig zijn van een areaal dat recent nog natuurgebied of halfnatuurlijk cultuurlandschap met grote natuurwaarde was (ijkjaar 1970).
Hierbij moeten doorschuifeffecten worden uitgesloten (geen verschuiving van voedselproductie naar nieuwe landbouwgebieden om ruimte te maken voor biomassateelt).

5. De biomassateelt mag geen negatief effect hebben op schaarse watervoorraden in bodem en rivieren;
6. De gebruikte biomassa mag niet ten koste gaan van de voedselproductie cq mag geen substantiële veevoederwaarde hebben (de laatste met een soepel overgangsregime). Grondstoffen moeten in principe benut worden voor de meest hoogwaardige toepassingen waarvoor ze geschikt zijn, omdat dit voor het milieu uiteindelijk het meeste rendement oplevert.

Volgende stap: (Fiscale) stimulansen op afzienbare termijn baseren op geschoonde netto CO₂-winst

Om innovatie en de ontwikkeling richting duurzame biobrandstoffen te stimuleren moet op afzienbare termijn de (fiscale) stimulansen gedifferentieerd worden naar de daadwerkelijke klimaat- en milieuwinst. De geschoonde netto CO₂-winst is hiervoor een goede parameter. De geschoonde netto CO₂-winst houdt rekening met alle klimaatmissies in de productieketen en met andere milieubelasting, zoals nitraat en bestrijdingsmiddelen naar grond- en oppervlaktewater. Er moet een onderzoek komen naar de invulling van (fiscale) stimulansen op basis van de geschoonde netto CO₂-winst. Dat onderzoek zou uiterlijk 1 januari 2006 moeten beginnen en afgerond zijn op 1 januari 2007.